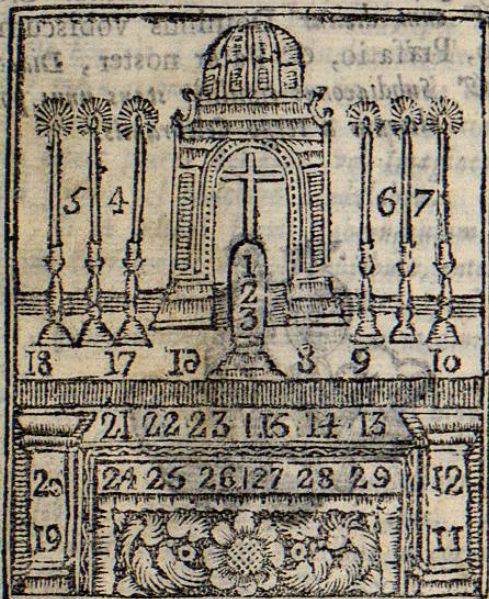

Epistola ubi reddito thuribulo ipsi Diacono, ab eo ipse solus incensatur.

ORDO INCENSATIONIS

Altaris ex Thesaur. Sacr. Rit. à Sacr. Congr. approb. depromptus.

Quando in Altari non sunt Reliquiæ, incensata Cruce in medio, prosequitur incensatio per num. 8. & 9. omissis n. 4. 5. 6. & 7. Non est facienda Altaris Thurificatio in Missa Conv. dierum solemniū, si absque cantu, & Ministr. celebretur. Ex Decr. S. R. C. 21. Jan. 1702.

caput inclinatur versus Altare. Finito Evangelio, Sacerdos osculatur librum à Subdiacono sibi delatum, Item Per Evangelica dicta &c. & à Diacono

Dicto Hymno *Gloria in excelsis*, vel, si non sit dicendus, eò omisso, Celebrans osculatur Altare in medio, manibus hinc inde super eo, ut supra, extensis, tum illis ante pectus junctis, & dimissis ad terram oculis, vertit à sinistro latere ad dextrum versus populum, hoc est, per eam partem, quæ respicit cornu Epistolæ, & extendens, ac jungens manus ante pectus, ut prius, dici voce prædicta, *Dominus vobiscum*, vel, si sit Episcopus, *Pax vobis* (quod dicitur tantum hoc loco, quando dicitur est Hymnus *Gloria in excelsis*) &c. Et cum spiritu tuo, & junctis, ut prius manibus revertitur per eandem viam ad librum, ubi eas extendens, & jungens ante pectus, caputque Cruci inclinans dicit, *Oremus*, tum extendit manus ante pectus, ita ut palma unius manus respiciat alteram, & digitis simul junctis, quorum summitas humerorum altitudinem, distantiamque non excedat, quod in omni extensione manuum ante pectus servatur. Stans autem, ut supra, extensis manibus, dicit *Orationem*. Cum dicit *Per Dominum nostrum*, jungit manus, easque junctas tenet usque ad finem. Si aliter concluditur Oratio *Qui tecum*, vel *Qui vivis*, cum dicit *In unitate*, jungit manus.

Cum

Epistola ubi reddito thuribulo ipsi Diacono, ab eo ipse solus incensatur.

51 RITUS CELEBRANDI

2. Cum nominatur nomen **JESUS**, caput versus Crucem inclinat: quod etiam facit cum nominatur in Epistola. Et similiter ubicumque nominatur nomen **BEATÆ MARIÆ**, vel **SANCTORUM** de quibus dicitur Missa, vel fit Commemoratio; item in Oratione pro Papa, quando nominatur, semper caput inclinat, non tamen versus Crucem. Si plures Orationes sint dicendæ, idem in eis, in voce, extensione manuum, & capitis inclinatione, quod supra dictum est, observatur.

3. Si Altare sit ad Orientem versus populum, Celebrans versa facie ad populum, non vertit humeros ad Altare, cum dicitur est *Dominus vobiscum*, *Orate fratres*, *Ite Missa est*, vel daturus benedictionem: sed osculato Altari in medio, ibi expansis, & junctis manibus, ut supra, salutatur populum, & dat benedictionem.

4. In quatuor Temporibus, vel aliis quando dicendæ sunt plures Orationes, cum Prophetiis, dicto *Kyrie eleison*, in medio Altaris, revertitur ad cornu Epistolæ, ubi stans ante librum extensis, & junctis ante pectus manibus, & caput Cruci inclinans, dicit, *Oremus*, *Flectamus genua*, & illico manibus super Altare extensis, ut se ipsum ad Altare sustineat, genuflectit, & sine mora surgens, eadem

caput inclinat versus Altare. Finito Evangelio, Sacerdos osculatur librum à Subdiacono sibi delatum, dicens, Per Evangelica dicta, &c. & à Diacono

vocem ministro respondente *Levate*, manibus extensis dicit *Orationem*, ut supra, & in conclusione eas jungit. Dum autem legit Prophetias, tenet manus super librum, vel Altare positas, ut mox dicitur de Epistola.

5. In Missa solemnè cum dicitur *Dominus vobiscum*, & *Oratio*, *Diaconus*, & *Subdiaconus* stant retrò post Celebrantem. Flectamus genua, dicitur à Diacono, à Subdiacono verò, *Levate*, illo primum genuflectente, hoc primum surgente; Celebrans verò non genuflectit.

VI. De Epistola, Graduali, & aliis, usque ad Offertorium.

Dicitur Orationibus, Celebrans positus super librum, vel super Altare manibus, ita ut palmæ librum tangant, vel (ut placuerit) librum tenens, legit *Epistolam* intelligibili voce, & respondetur à ministro, *Deo gratias*, & similiter stans eodem modo, prosequitur *Graduale*, *Alleluia*, & *Tractum*, ac *Sequentiam*, si dicenda sint. Quibus dictis, Sacerdos, sive privatim celebret, ipsimet, seu minister portat librum Missalis ad alteram partem Altaris in cornu Evangelii, & dum transit ante medium Altaris, caput Cruci inclinat, & Missale sic locat, ut posterior pars libri respiciat ipsum cornu Altaris, & non ad parietem, sive ad partem ejus contra se directam.

Epistola ubi reddito thuribulo ipsi Diacono, ab eo ipse solus incensatur.

53 RITUS CELEBRANDI

Locato Missali in Altari, Celebrans reddit ad medium Altaris, ibique stans junctis manibus ante pectus, elevatisque ad Deum oculis, & statim demissis, tum profunde inclinatus, dicit secretis: *Munda cor meum, & fube Domine benedicere, Dominus sit in corde meo, ut in Ordinario.* Quibus dictis vadit ad librum Missalis, ubi stans versus illum junctis manibus ante pectus, dicit intelligibili voce, *Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.* Deinde pollice dextræ manus signo Crucis signat, primo librum super principio Evangelii, quod est lecturus, postea se ipsum in fronte, ore, & pectore, dicens *Sequentia, vel Initium sancti Evangelii, &c. R. Gloria tibi Domine.* Tunc junctis iterum manibus ante pectus, stans, ut supra, prosequitur Evangelium usque ad finem. Quo finito, minister stans in cornu Epistolæ post infimum gradum Altaris, respondet, *Laus tibi Christe, & Sacerdos elevans parumper librum, osculatur principium Evangelii, dicens: Per Evangelica dicta, &c. præterquam in Missis Dejunctorum, & nisi celebret coram Summo Pontifice, Cardinali, & Legato Sedis Apostolicæ, vel Patriarcha, Archiepiscopo, & Episcopo in eorum residentiis; quo casu deferitur cuilibet prædictorum osculandus liber, & Ce-*

caput inclinatur versus Altare. Finito Evangelio, Sacerdos osculatur librum à Subdiacono sibi delatum, dicens, Per Evangelica dicta, &c. & à Diacono

Celebrans tunc non osculatur illum, nec dicit *Per Evangelica dicta.* Cum autem nominatur Jesus, caput versus librum inclinatur; & eodem modo versus librum genuflectit, cum in Evangelio est genuflectendum.

3. Dicto Evangelio stans in medio Altaris versus Crucem, elevans & extendens manus, incipit (si dicendum sit) *Credo* cum dicit *In unum Deum* jungit manus, & caput Cruci inclinatur: quo erecto, stant ibidem junctis ante pectus manibus, ut prius, prosequitur usque ad finem. Cum dicit *Jesus Christum*, caput Cruci inclinatur. Cum dicit *Et incarnatus est*, usque ad *Et homo factus est*, inclusive, genuflectit. Cum dicit *simul adoratur*, caput Cruci inclinatur. Cum dicit *Et vitam venturi sæculi. Amen*, producit sibi manu dextra signum Crucis à fronte ad pectus.

4. In Missa solemnè Subdiaconus circa finem ultimæ Orationis accipit ambabus manibus librum Epistolarum, deferens illum supra pectus; & facta Altari genuflexione in medio, vadit ad partem Epistolæ contra Altare, & cantat Epistolam, quam etiam Celebrans interim submissa voce legit, assistente sibi Diacono à dextris, & item Graduale, Tractum, &c. usque ad *Munda cor meum.* Epistola cantata, Subdiaconus facit iterum genuflexionem Altari in medio, ac reddit ad Celebrantem,

Epistola ubi reddito thuribulo ipsi Diacono, ab eo ipse solus incensatur.

RITUS CELEBRANDI

Et genuflectens osculatur, ejus manum, Et ab eo benedicitur, præterquam in Missis Defunctorum.

5. Postea idem Subdiaconus accipit Missale Celebrantis, defert ad cornu Evangelii in Altari, Et ibi ministrat Celebranti: qui in medio Altaris submissa voce dicit Munda cor meum, &c. Et deinde lecto Evangelio, quod in fine non osculatur, delato etiam per Diaconum libro Evangeliorum ad Altare, imponit incensum in thuribulum. Postea Diaconus genuflexus ante Altare dicit Munda cor meum, Et accipiens librum Evangeliorum de Altari, petit benedictionem à Celebrante similiter genuflexus in superiori gradu Altaris: Et osculata illius manu, præcedentibus Thuriferario, Et duobus Acolythis cum candelabris accensis de Credentia sumptis, vadit cum Subdiacono à sinistris ad locum Evangelii contra Altare versus populum, ubi Subdiacono librum tenente, medio inter duos Acolythis tenentes candelabra accensa, dicit Dominus vobiscum, junctis manibus. Cum dicit Sequentia, &c. signat librum in principio Evangelii, frontem, os, Et pectus, postea ter librum incensat, honeste, in medio, à dextris, Et à sinistris, Et prosequitur Evangelium junctis manibus. Interim Celebrans post datam Diacono benedictionem, retrahens se ad cornu Epistola, ibi stat junctis manibus. Et cum Diaconus dicit Sequentia Sancti Evangelii, Sacerdos etiam signat se, Et cum nominatur Jesus.

caput inclinat versus Altare. Finito Evangelio, Sacerdos osculatur librum à Subdiacono sibi delatum, dicens, Per Evangelica dicta, &c. Et à Diacono ter incensatur. Si sit coram Pralato in sua residentia, liber defertur ad Pralatum, ut supra, Et ille incensatur, ut in Ceremoniali. Postea Stans in medio Altaris versus ad Crucem, incipit, si dicendum sit Credo. Stantibus post eum Diacono, Et Subdiacono: deinde ad Altare accendentibus, Et cum eo prosequentibus, ut dictum est ad Gloria in excelsis.

6. Si autem sit prædicandum, Concionator finito Evangelio prædicet, Et sermone sive Concione expleta, dicatur Credo, vel, si non sit dicendum, cantetur Offertorium.

7. Cum vero in Symbolo cantatum fuerit, Et incarnatus est, Diaconus, accepta bursa de Credentia, ambabus manibus eam defert elevatam cum solitis reverentiis ad medium Altaris, in quo explicat Corporale, Et revertitur ad Celebrantem. Cum non dicitur, Credo, subdiaconus defert bursum simul cum Calice, ut infra dicitur.

8. Si quandoque Celebrans cantat Missam sine Diacono, Et Subdiacono Epistolam cantat in loco consueto aliquis Lector superpelliceo indutus, qui in fine non osculatur manum Celebrantis: Evangelium autem cantat ipse Celebrans ad cornu Evangelii, qui Et in fine Missæ cantat, Ite Missa est, vel Benedicamus Domino, aut Requiescant in pace, pro temporis diversitate.

VII.

sint dicendæ.

8. Pervento autem in conclusione ulti-

mæ

VII. De Offertorio, & aliis usque ad Canonem.

DICTO Symbolo, vel, si non sit dicendum, post Evangelium Celebrans osculatur Altare in medio, & junctis manibus ante pectus, ibidem a manu sinistra ad dextram (ut dictum est supra) vertit se ad populum, & extendens ac jungens manus dicit, *Dominus vobiscum*, & junctis manibus revertitur per eandem viam ad medium Altaris, ubi extendens & jungens manus, caputque Cruci inclinans, dicit: *Oremus*, tum junctis ut prius manibus dicit *Offertorium*, & omnia quæ usque ad finem Missæ in medio Altaris dicenda sunt, dicit ibidem stans versus Altare, nisi ubi aliter ordinatur.

2. DICTO Offertorio discooperit Calicem, & ad cornu Epistolæ sistit, & manu dextra amovet parvam pallam desuper Hostiam, accipit Patenam cum Hostia, & ambabus manibus usque ad pectus eam elevatam tenens, oculis ad Deum elevatis, & statim demissis, dicit, *suscipe Sancte Pater, &c.*

3. Si fuerint aliæ Hostiæ non super Patenam, sed super Corporale, vel in alio Calice, seu vase pro Communionem populi consecranda, Calicem illum seu vas dextra discooperit, & intentionem suam etiam ad illas

cornu Epistolæ, ibi stat junctis manibus. Et cum Diaconus dicit *Sequentia Sancti Evangelii*, sacerdos etiam signat se, & cum nominatur *JESUS*

offerendas, & consecrandas dirigens, dicit ut supra *suscipe, &c.* ut in ordine Missæ. Quo dicto, Patenam utraque manu tenens, cum ea facit signum Crucis super Corporale, & deponit Hostiam circa medium anterioris partem Corporalis ante se, & Patenam ad manum dextram aliquantulum subtus Corporale, quam, exterso Calice, ut dicetur, cooperit purificatorio. Si autem adsit vas seu Calix cum aliis Hostiis ipsum cooperit alia Patena, vel palla.

4. Deinde in cornu Epistolæ accipit Calicem, purificatorio extergit, & sinistra tenens illius nodum, accipit ampullam vinib de manu ministri (qui osculatur ipsam ampullam, non autem manu Celebrantis) & ponit vinum in Calicem. Deinde eodem modo tenens Calicem, producit signum Crucis super ampullam aquæ & dicit, *Deus, qui humana substantia: & infundens parum aquæ in Calice, prosequitur, Da nobis per hujus aquæ, & vini mysterium, &c.* si verò celebrat pro Defunctis, non facit signum Crucis, super aquam, sed imponit absque benedictione, dicens Orationem, ut supra.

5. Imposita aqua in Calice, & finita Oratione prædicta, accipit manu dextra Calicem discoopertum; & stans ante medium Altaris, ip-

sint dicenda.

8. Pervento autem in conclusione ultima

ipsum ambabus manibus elevatum tenens, videlicet cum sinistra pedem, cum dextra autem nodum infra cuppam, intentis ad Deum oculis offert, dicens *Offerimus tibi Domine, &c.* quâ Oratione dicta, facit signum Crucis cum Calice super Corporale, & ipsum in medio post Hostiam collocat, & palla cooperit. Deinde junctis manibus super Altare positis, aliquantulum inclinatus dicit secreto: *In spiritu humilitatis, &c.* Postea erectus, elevans oculos, manusque expandens, & statim jungens ante pectus (quod semper facit quando aliquid est benedicturus) dicit, *Veni sanctificator, &c.* cum dicit, & benedic, signat manu dextra coramunitèr super Hostiam, & Calicem, sinistra posita super Altare.

6. Tum junctis ante pectus manibus, accedit ad Cornu Epistolæ, ubi stans, ministro aquam fundente, lavat manus, id est, extremitates digitorum pollicis, & indicis, dicens Psalmum *Lavabo inter innocentes, cum Gloria Patri, &c.* qui versus *Gloria Patri*, præmittitur in Missis Defunctorum, & in Missis de Tempore à Dominica in Passione usque ad Sabbatum Sanctum exclusivè.

7. Celebrans lotis manibus eas tergit, & illis ante pectus junctis, revertitur ad medium

coru Epistolæ, ubi stat junctis manibus. Et cum Diaconus dicit Sequentia Sancti Evangelii, sacerdos etiam signat se, & cum nominatur JESUS

Corporali, vel in alio vase, aut Calice dimissis genuflexus eam adorat. Tunc se erigens, quantum commodè potest, elevat in altum

dium Altaris, ubi stans, oculosque ad Deum elevans, & statim dimittens manibus junctis super Altare, aliquantulum inclinatus dicit secreto Orationem, *suscipe sancta Trinitas, &c.* quâ dicta, manibus hinc inde extensis, & super Altare positis, osculatur illud in medio: tum junctis manibus ante pectus, demissisque oculis ad terram, à sinistra manu ad dextram vertit se ad populum, & versus eum extendens, & jungens manus, dicit voce aliquantulum elata, *Orate fratres, & secreto prosequens, ut meum, ac vestrum sacrificium, &c.* perficit circulum, revertens junctis manibus ante pectus à manu dextra ad medium Altaris. Et responso à ministro, vel à circumstantibus, *suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis, &c.* (alioquin per se ipsum, dicens, *sacrificium de manibus meis*) ipse Celebrans submissa voce dicit, *Amen, &* manibus ante pectus extensis, ut fit ad Orationem, stans in medio Altaris versus librum, dicit absolute sine *Oremus, & sine alia interpositione Orationem; vel Orationes Secretas.* Cum dicit *Per Dominum,* jungit manus: cum dicit *Jesum Christum,* caput inclinatur; quod facit in prima Oratione, & in ultima, si plures sint dicendæ.

8. Pervento autem in conclusione ultima

ipsum ambabus manibus elevatum tenens, videlicet cum sinistra pedem, cum dextra

61. RITUS CELEBRANDI

ma secretæ, ad verba illa *Per omnia sæcula sæculorum*, exclusivè, Sacerdos stans in medio Altaris, depositis super eo manibus hinc inde extensis, dicit convenienti, & intelligibili voce *Præfationem*. Cum dicit *sursum corda*, elevat manus hinc inde extensas usque ad pectus, ita ut palma unius manus respiciat alteram. Cum dicit *Gratias agamus Domino*, jungit manus: cum dicit *Deo nostra*, oculos elevat, & statim Cruci caput inclinat. Responso *Dignum, & justum est*, elevatis, & extensis ut prius manibus, prosequitur *Præfationem* propriam, vel communem, ut tempus requirit. Cum dicit *sanctus*, junctis ante pectus manibus, & inclinatus, voce mediocri prosequitur, ministro interim parvam campanulam pulsantem. Cum dicit *Benedictus*, qui venit in nomine Domini, &c. erigit se, & signum Crucis sibi producit à fronte ad pectus.

9. In Missa solemnè, dicto *Oramus*, Diaconus, & Subdiaconus accedunt ad Altare in cornu Epistolæ, Diaconus amovet Calicem, si est Altari. Vel si est in Credentia, ut magis dicitur, accipit eundem de manu Subdiaconi, qui illum cum Patena, & Hostia, coopertum palla, & vello à collo sibi pendente, manu sinistra tenens, & alteram superponens velo, ne aliquid decidat, de Credentia detulit, comitatus ab Acolytho ampullas vini, & aquæ

Corporali, vel in alio vase, aut Calice dimissis) genuflexus eam adorat. Tunc se erigens, quantum commodè potest, elevat in altum

TINA MISSAM. RITUS

portante: ipse Diaconus Calicem detegit, & dat Patenam cum Hostia Celebranti, osculando ejus manum, Subdiaconus extergit Calicem purificatione, Diaconus, accepta ampulla vini de manu Subdiaconi, imponit vinum in Calice, Subdiaconus interim ampullam aquæ ostendens Celebranti, dicit, *Benedicite Pater Reverende*, qui, facto versus eam signo Crucis, dicit *Orationem*, *Deus*, qui humanæ, &c. interim Subdiaconus infundit paulum aquæ in Calicem, Diaconus illum Celebranti dat, & pedem Calicis tenens seu brachium dextrum Celebrantis sustentans, cum eo dicit *Offerimus tibi Domine*, &c. quem postea positum in Altari ut supra, palla cooperit. Subdiacono deinde stanti in cornu Epistolæ, ponit in dextra manu Patenam, quam cooperit extremitate veli ab ejus humero pendentis, qui vadit post Celebrantem ante medium Altaris, & facta genuflexione ibi stat, sustinens eam elevatam usque ad finem Orationis Dominica, ut dicitur. In Missis autem Defunctorum, & in Feria sexta Parascevè, Patena non tenetur à Subdiacono.

10. Dicto, *Veni sanctificator*, ut supra, Celebrans, ministrante Diacono naviculam, & dicente, *Benedicite Pater Reverende*, ponit incensum in Thuribulam, dicens, *Per intercessionem*, &c. ut in ordine Missæ. Deinde accepto thuribulo per manum Diaconi, nullam tunc faciens Cruci

ipsum ambabus manibus elevatum tenens, videlicet cum sinistra pedem, cum dextra

reverentiam, incensat oblata, ter ducens thuribulum super Calicem, & Hostiam simul in modum Crucis, & ter circum Calicem, & Hostiam, scilicet: bis à dextra ad sinistram, & semel à sinistra ad dextram (Diacono interim pedem Calicis tenente manu dextra) dispensans verba in qualibet incensatione hoc modo: In prima incensatione, incensum istud, in secunda, à te benedictum, in tertia, ascendat à te Domine, in quarta, & descendat super nos, in quinta, & sexta, misericordia tua. Deinde facta reverentia, incensat Crucem, & Altare, ut dictum est supra, assistente eodem Diacono interim dicens, Dirigatur Domine Oratio mea, &c. & cum incensatur Crux, Diaconus amovet Calicem ad partem Epistolæ, & incensata Cruce, reponit in loco suo. Cum reddit thuribulum Diacono dicit, Ascendat in nobis, &c. & incensatur ab eo. Deinde Diaconus, incensat Chorum, & postremò Subdiaconum tenentem Patenam: & ipse Diaconus incensatur à Thuriferario, & thuriferarius postea incensat Acolythos, & populum. Celebrans postquam incensatus fuerit, lavat manus, ministrantibus Acolythis ampullam aquæ cum pellicula, & manutergio.

II. Cum dicitur Præfatio Diaconus, & subdiaconus stant retrò post Celebrantem: & paulò antequam dicatur Sanctus, accedunt ad Altare, ubi

Corporali, vel in alio vase, aut Calice dimissis genuflexus eam adorat. Tunc se erigens, quantum commode potest, elevat in altum

um Celebrante hinc inde dicunt Sanctus, & qua sequuntur usque ad Canonem. Deinde Diaconus accedit ad sinistram Celebrantis, et assistens dum dicitur Canon, nisi alius Sacerdos assistat; quia tunc ipse staret ad dextram aliquantulum post Celebrantem, Subdiaconus verò tunc stat post Celebrantem.

VIII. De Canone Missæ usque ad Consecrationem.

F Inita Præfatione, ut supra, Sacerdos stans ante medium Altaris, versus ad illud, aliquantulum elevat manus, oculisque elevatis ad Deum, & sine mora devotè demissis, ac manibus junctis, & super Altare positis, profundè inclinatus incipit Canonem, secretò dicens: Te igitur, &c. ut in ordine Missæ. Cum dicit, uti accepta habeas, & benedicas, prius osculatur Altare in medio, deinde erigit se, & stat junctis manibus ante pectus. Cum dicit, Hæc & dona, hæc & munera, hæc sancta & sacrificia, dextera manu signat ter communiter super Hostiam, & Calicem. Deinde extensis manibus ante pectus, prosequitur, In primis, quæ tibi offerimus, &c.

2. Ubi dicit, una cum famulo tuo. Papa nostro N. exprimit nomen Papæ: Sede autem vacante verba prædicta omittuntur. Ubi dicitur, & Antistite nostro N. specificatur nomen Patriarchæ, Archiepiscopi, vel Episcopi or-